דעם רב'ס טאָכטער

א העכסט שפּאַנענדיקער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אַלטער

פון לעאָ וויזענפעלד

(פאָרזעצונג)

פּרינצעסן מאַריע איז דאָרטן קיינמאָל ניט געווען קיינע הוליאַנקעס זייַנען דאָרטן ניט געמאַכט געוואָרן, און עמעריך איז געווען זיכער, אַז דאָרטן וועט ער קאָנען באַהאַלטן זיין חנה־לען אַמווייניקסטן פאַר אַ געוויסער צייט, ביז ער וועט אויסאַרבעטן אַ נייעם פּלאַן וואָס מיט איר צו טאָן.

גראַף נעאַרג איז אויך געווען מיט דער מיינונג, אַז דער בעסטער אָרט פאַר איר וועט זיין דער פאַלאַץ. ביי דע האָבן צווישן זיך אָפּגעמאַכט, אַז די דינערשאַפט דאָרטן און דער פאַרוואַלטער זאָלן זיך קיינמאָל ניט דערוויסן ווער זי איז, אַז אַזוי אַרום וועט די פּרינצעסן בלויז וויסן, אַז חנה'לע איז פאַרשוואונדן געוואָרן פון אונטער דער חופּה, אָבער עס וועט איר ניט אינפאַלן, וואו זי איז אַהינגעקומען.

אַלע דריי אין שיפל האָבן אָבער דאַן ניט געוועזן, אַז פונקט דאַמאָלסט ווען זיי האָבן זיך דערנענטערט צום פּאַלאַץ איז אַרגוס דערשינען לעבן ברעג פון טייך אויף אַ פערד. ער האָט גלייך דערקאַנט די פּאַסאַזשירן אין שיפל און ער האָט זיך איראָניש פאַרנאַנדערגעלאַכט.

— האַ־האַ, מיינע פּויגעלאַך! — האָט אַרגוס אויסגערופן צו זיך אַליין, און ער איז שנעל אָפּגעפאָרן אין פאַלאַץ צו דער פּרינצעסן.

ווען די פּרינצעסן האָט דערהערט וואָס איר זון האָט איר אָפּגעטאָן, איז איר אויערענונג ניט געווען קיין נרעניק. צוערשט איז ביי איר געווען רעכט צו אַרעסטירן דעם פּרינץ און אים שטעלן פאַר אַ קריגס געריכט, אָבער אויף דער קלאָנע פאַר ניט דורכקריגן איר באַפעל, פאַר אַזאַ זאַך וואָלט ער זיכער געווען פאַראורטייל געוואָרן צו דעם טויט.

אָבער שפּעטער האָט זי זיך באַרעכנט, אַז אַנשטאָט צו באַשטראָפן דעם פּרינץ, וועלכער איז דאָך איר קינד און איר גאַנצע האָפענונג, וועט זי בעסער באַשטראָפן די אידישע מייַדע. וועלכע איז אין אירע אויגן געווען שולדיק אין דעם, וואָס דער פּרינץ האָט זיך צוריקגעקערט פון וועג און איז אויעק מיט איר.

— זי האָט אים פאַר'כישופ'ט, די פאַראַכטע אידישקע, — האָט זי אויס גערופן. — זי האָט אים אַריינגעכאַפּט אין איר גוט אויסגעשפּרייטער נעץ, און ער איז געוואָרן אַ ווילנלאַזער מענש אין אירע הענט.

— אַזאַ זאַך טאָר אייער האָהייט ניט לאָזן אומבאַשטראָפט, — האָט איר אַרגוס אונטערגעזאָגט, — די אידישקע דאַרף טייער באַצאָלן פאַר איר פאַרברעכן . . .

— אַ, זי וועט באַצאָלן, זי וועט באַצאָלן, — האָט די גערייצטע פּריצעסן געקרוצט מיט די צייַן. — איך שרעק זיך ניט פאַר איר כישוף און ניט פאַר איר גאָט איך וועל זי פאַרניכטן.

זי האָט דאַן באַפוילן אַרגוס'ן אויסצולייגן עטלאַכע אָפּיצערן אין סאַלאָן, און, אַן אייניקער ווי אַ שעה צייט איז זי שוין געווען אויף דעם וועג צו דעם אַלטן פּלאַץ, כדי צו אַיבערבאַשן איר חנה'לע מיט זיין אידישער גלייכטער. ווי זי האָט גערופן חנה'לען.

דער פּרינץ און חנה'לע, וועלכע האָבען נאָטירלאַך, ניט געוואוסט, אַז זיי זיינען פאַרראַטן געוואָרן, האָבן זיך דערווייל געפונען אין דעם פּאַלאַץ, וואו חנה'לע האָט ערשט אַנגעפאַנגען קומען צו זיך און צו באַנרייגן די נאַנצע צע באַדייטונג פון דעם וואָס עס איז מיט איר פאַרגעקומען.

בעת דער פּרינץ האָט זיך געגרייט אין דעם פּאַלאַץ פאַר איינצוואָרענען אַ צייטווייליקע היים, ביז ער וועט צוזאַמען מיט גראַף נעאַרג אויסזען אַרבעטן פּלענער פאַר דער צוקונפט, האָט חנה'לע פון אים אָנגעפאַנגען צו פאַדערן, אַז ער זאָל זי באַלד צוריקפירן רען צו אירע עלטערן.

— איך בין נאָר וואָס געוואָרן די געזעצלאַכע פרוי פון אַ מאַן, — האָט זי מיט דעם פולסטן ערנסט געזאָגט, — און איך האָב ניט קיין רעכט דאָ צו זיין. דו האָסט ניט געהאַט קיין רעכט מיך אוועקצונעמען פון דאָרטן, ווייל אַזאַ זאַך איז נאָך ניט געהערט געוואָרן ביי אידן. איך האָב געבראַכט מיינע עלטערן, איך מוז צוריקגיין אַזוי שנעל ווי מעגלאַך.

אָבער דער פּרינץ האָט פון קיין זאַך ניט געוואָלט וויסן, ער האָט מיט אַלע כחות געזוכט צו באַווייזן חנה'לען, אַז טאָר ניט ווערן די פרוי פון אַ מאַן, וועלכן זי האָט ניט ליב און וועלכן זי וויל ניט. איר פּלאַץ איז דאָ, אין פאַלאַץ וואו זי איז זיכער פון אַלע געפאַרן.

עטלאַכע שעה האָבן זיי צווישן זיך אָנגעפירט אַ שטילן קאַמף. חנה'לע איז געווען אַנטשלאָסן זיך צוריקקערן צו איר מאַן און צו אירע עלטערן און נאָך אין דער זעלבער נאַכט אויף אייבעק אָפּפאָרן פון טירנאַ.

— מיין ליבע צו דיר, עמעריך, — האָט זי געזאָגט, — איז אַ רייזע, אַ חייליקע. מיר טאָרן זי ניט אָפּזאָגן כען דורך אַזעלכע זאַכן. איך וויס, אַז מיין האַרץ איז מיין נשמה געהערן צו דיר און איך וועל דיר ליבן אַזוי לאַנג ווי אַז אָדער וועט זיך נאָך וואָרן פען אַ לעבעדיקער מיר, אָבער אַזוי האָבן אַלעמען ווי דו פאַדערסט איצט פון מיר, טאָר איך ניט.

— דו קאָנסט אָבער ניט פרייוויליק זיך איבערגעבן צו אַ פאַרביטערטן לעבען, וואָן דו קאָנסט זיך העלפן און דאָן באַצייטנס האָסטעווען, — האָט דער פּרינץ גענומען.

— מיר לעבן ניט בלויז פאַר זיך, — האָט חנה'לע געענטערט — מיר לעבן אויף פאַר אונזער עלטערן, פאַר אונזער נאָט און פאַר אונזער פאָלק. אַלס סאָלדאַט, דאַרפסט וויסן, אַז דיין לעבן באַלאַנגט ניט צו דיר נאָר צו דיין לאַנד, צו דיין פאָלק. איך בין ניט קיין סאָלדאַט, אָבער ווען מיין פאָלק דאַרף אַ קרבן, און איך בין אויסגעבליבן געוואָרן צו זיין דער קרבן, מוז איך דאָס אָנגענעמען ווי אַ אַלעדן און איך האָב ניט קיין רעכט צו האַנדלען קעגן נאָטס ווילן.

חנה'לע האָט אַזוי לאַנג גערעדט, זי האָט אַזוי לאַנג געזוכט צו איבערצייגן דעם פּרינץ, אַז זי טאָר ניט אַזוי האַנדלען, אַז ער זאָל זי באַלד צוריקפירן רען צו אירע עלטערן.

— איך בין נאָר וואָס געוואָרן די געזעצלאַכע פרוי פון אַ מאַן, — האָט זי מיט דעם פולסטן ערנסט געזאָגט, — און איך האָב ניט קיין רעכט דאָ צו זיין. דו האָסט ניט געהאַט קיין רעכט מיך אוועקצונעמען פון דאָרטן, ווייל אַזאַ זאַך איז נאָך ניט געהערט געוואָרן ביי אידן. איך האָב געבראַכט מיינע עלטערן, איך מוז צוריקגיין אַזוי שנעל ווי מעגלאַך.

אָבער דער פּרינץ האָט פון קיין זאַך ניט געוואָלט וויסן, ער האָט מיט אַלע כחות געזוכט צו באַווייזן חנה'לען, אַז טאָר ניט ווערן די פרוי פון אַ מאַן, וועלכן זי האָט ניט ליב און וועלכן זי וויל ניט. איר פּלאַץ איז דאָ, אין פאַלאַץ וואו זי איז זיכער פון אַלע געפאַרן.

עטלאַכע שעה האָבן זיי צווישן זיך אָנגעפירט אַ שטילן קאַמף. חנה'לע איז געווען אַנטשלאָסן זיך צוריקקערן צו איר מאַן און צו אירע עלטערן און נאָך אין דער זעלבער נאַכט אויף אייבעק אָפּפאָרן פון טירנאַ.

— מיין ליבע צו דיר, עמעריך, — האָט זי געזאָגט, — איז אַ רייזע, אַ חייליקע. מיר טאָרן זי ניט אָפּזאָגן כען דורך אַזעלכע זאַכן. איך וויס, אַז מיין האַרץ און מיין נשמה געהערן צו דיר און איך וועל דיר ליבן אַזוי לאַנג ווי אַז אָדער וועט זיך נאָך וואָרן פען אַ לעבעדיקער מיר, אָבער אַזוי האָבן אַלעמען ווי דו פאַדערסט איצט פון מיר, טאָר איך ניט.

— דו קאָנסט אָבער ניט פרייוויליק זיך איבערגעבן צו אַ פאַרביטערטן לעבען, וואָן דו קאָנסט זיך העלפן און